

1 Mayıs Anarşistlerin Kavgasıdır!

Karala Dergisi

24.04.2019

Dünyada ezilenlerin mücadele ve dayanışma günü olan 1 Mayıs, yaşadığımız topraklarda “işçi bayramı” ve Taksim ekseninde gündem oldu. 1886’da Amerika’daki Haymarket eylemlerinden 1977’de 34 işçi ve devrimcinin yaşamını yitirdiği Taksim 1 Mayıs’ına; işçilerin katliamcı devletlere ve kapitalizme karşı mücadele günü olan 1 Mayıs, bugünü bayram olarak görenler ve kutlayanlar için büyük bir tezatlık oluşturmaktadır.

Bayram, birbirinden farklı pek çok dilde kökenini bulabileceğimiz bir sözcük. Türkçe’de “bay/may” kökünden türeyen bayram, zenginlik, yücelik ve kutluluk bildirir. İran dillerinde ise patiram olarak geçen sözcük, “pati” geri, tekrar ve “rāma” sükûn, barış ve mutluluk anlamlarına gelir. Arapça karşılığı “iyd” olan sözcüğün aslı tekrar dönmek anlamına gelen “avd”dır. Sözcük her ne kadar sevinçlerin ve kederlerin yıl dönümlerini ifade etse de genel olarak mutlu günlerin kutlandığı günler için kullanılmıştır. Yukarıda verilenlere göre bayram sözcüğü kutlamayı gerektiren, sevinç bildiren günlere atfedilir.

Coğrafyamızda 1 Mayıslar yıllardır “işçi bayramı” olarak anılıp kutlansa da 1 Mayıs’ın tarihine tekrar bakılıp 1 Mayıs’ın ne anlama geldiği tekrar değerlendirilmelidir.

1856’da Avustralya Melbourne’de taş ve inşaat işçileri ilk kez 8 saatlik iş günü talebiyle eylem gerçekleştirmişken, otuz yıl sonra Amerika’da 1886 yılının 1 Mayıs’ından itibaren işçiler, günde 12 saati geçen çalışma sürelerine karşı günlük 8 saatlik çalışma için iş bırakıp eylemler düzenlemişti. Grev ve gösteriler 1 Mayıs’ı izleyen günlerde de devam etmiş ve Haymarket meydanında patlayan bombanın ardından işçilere yönelik geniş çapta tutuklamalar başlamıştı ve bombanın sorumluları olarak dört anarşist işçi idam edilmişti.

Devlet tarafından gerçekleştirilen bu katliamın ardından 1889’da Amerika’da sendikalar ve örgütler her 1 Mayıs’ta gösteri ve eylemlerin gerçekleşmesini kararlaştırmıştı. Günümüzde de 1 Mayıs dünya genelinde “International Labour Day” ve “May Day” olarak anılmaya devam etmekte.

Ezilenlerin direniş günü olan 1 Mayıs, devletler tarafından kutlamalara ve törenlere sıkıştırılıp devletlerin resmi ideolojisine eklenmeye çalışıldı. İşçilerin öz örgütlülükleriyle kendiliğinden başlattığı, büyük bedeller ödeyerek sürdürdüğü mücadeleler, taşıdıkları anlamların aksine resmi kurumlar tarafından kendi çıkarları için kullanılmak üzere tekrardan üretilmeye ve tanımlanmaya başlandı. Bu gibi amaçlarla SSCB, Kuzey Kore ve Çin gibi devletlerde 1 Mayıs resmi tatil ilan edilip büyük tören ve geçitlerle kutlanmıştı. Ayrıca pek çok “demokratik” devlette liberal demokrasinin “özgürlükçülüğü” ile işçilere tatiller ve kutlamalar bahşedilmişti! İşte o “demokratik” devletlerden biri olan T.C’de ise kuruluşunun ilk yılında, 1923’te 1 Mayıs resmi tatil ilan edilmiş, işçi bayramı olarak kabul edilmişti. Kimi yıllarda yasaklanıp kimi yıllarda izin verilen 1 Mayıs’a 1935 yılında adında iş, emek veya işçi kelimesi geçmeyen bir şekilde “Bahar ve Çiçek Bayramı” adı verilmiş ve ücretsiz tatil günü haline getirilmişti. 2010, 2011 ve 2012 yıllarından sonra T.C devleti 1 Mayıs’ın bayram ve şölen gibi kutlanması dileklerini ilereyerek tekrar Taksim Meydanı’nı ezilenlere kapattı.

Adaletsizliklere karşı direnen ve örgütlenen işçilere karşı devletler, sermaye sahiplerinin yanında yer alarak hiçbir zaman saldırmaktan ve katletmekten geri durmamıştır. Yaşadığımız topraklarda da bu katliamlar 1965’te Kozlu’da, 1970’te 15-16 Haziran işçi direnişlerinde, 1977’de Taksim’de ve 1996’da Kadıköy’de olduğu gibi pek çok kez kendini göstermiştir. Bu uğurda onlarca, yüzlerce yaşam yitmiştir. Yaşadığımız son yıllarda Soma, Ermenek ve Torunlar’da yaşanan işçi katliamlarında patronlarla işbirliği halinde katilleri kollayan devlet, yüzlerce işçinin katledilmesinin sorumlusu olmuştur. Ayrıca devletin kolluk güçlerinin ve makam korumalarının, besledikleri kin ve nefretle işçi ailelerine atılan tekmeler, adliye ve toplantı salonlarında ailelere yapılan saldırılar hafızalarımızda canlılığını korumaktadır.

Bahsedildiği gibi yaşadığımız topraklarda ve tüm dünyada devletler ve şirketler işçileri sövmeye ve katletmeye devam ederken 1 Mayıs’ı bayram kelimesi ile yani sevinç, mutluluk ve huzur günü ile nitelendirmek mücadelenin kendisiyle çelişkiye yol açmaktadır.

1 Mayıs, tarihsel bağlamıyla birlikte, işçi sınıfı için bir bayram olmanın aksine, mücadele ve kavga gündür. Aynı zamanda tüm ezilenlerin dayanışma günü olarak nitelendirilmelidir. Bu dayanışma işçilerin devletlere ve kapitalizme karşı verdiği mücadelenin bir parçasıdır da aynı zamanda. Vurgulanan tüm yönleriyle 1 Mayıs devletlerin tüm katliamlarına, saldırılarına; kapitalizmin bitmek bilmez kar hırsı ve sömürüsüne karşı 1886’da Haymarket’ten bugüne isyanın, direnişin ve kavganın günü olmuştur. Ezilen-

lerin kavga günü olan 1 Mayıs; devletlerin bayram ilan ederek içini boşalttığı sevinç gösterileri olarak değil öz örgütlü bir şekilde direnişin, kavganın, mücadelenin sürdürüldüğü gün olmaya devam edecektir.

Anarşist Kütüphane



Karala Dergisi
1 Mayıs Anarşistlerin Kavgasıdır!
24.04.2019

01.05.2021 tarihinde <https://karala.org/posts/mayis-anarsistlerin-kavgasidir/> 'den alındı.

tr.anarchistlibraries.net